

Edebiyat Defteri

RABATLI -Yazıları-

Oluşturulma Tarihi:
17 Ekim 2021 Pazar

Yayınlayan:
Edebiyatdefteri.Com
Türkiye'nin Kültür ve Sanat Platformu

ADO'NUN KARISI BEDRİYE

Yarın Merkeze gideceğini aklına getirdikçe elindeki orağı mısır saplarına daha hızlı sallamaya çalışıyordu Ado. Bu gün işini yetiştirememişti. Oysaki Merkezde dükkanını açmak zorunda idi. Dükkan kapalı durmazdı. İlçede tek onun dükkanında vardı kap-kacak. İşleri oldukça iyiydi. Sayılan bir kişi idi aslında. İlçede verilen yemeklere çağrılır, bayramlarda öndeki sandalyelere oturtulurdu. Kızlarını evlendirmiş, biraz rahata ermişti. Köydeki evlerini kapatmak istememişti. Köyde eşi oturuyordu. Bir inekleri vardı. Yağ, süt ve peynirini ondan sağlıyorlardı.

Uzaktan Ado'nun çalışmasını izleyen eşinin her mısır sapının kesilişinde canından can gidiyordu sanki. Oynaşıyla buluştuğu mısır tarlası gözlerinin önünde yok oluyordu. Kesilmesini istemiyor, hep geriye atıyordu hasadı. Kocasına "Sen Merkeze git, ben kestiririm" diye tutturmuştu. Gece yarısına doğru bıraktı orağı elinden Ado. Ayda karşı tepelerin arasında kayıp olmuştu. Karısı kesilen mısır saplarını öbek öbek yapmıştı arkasından. Bir iki adam saklanabilirdi arkalarında. Kim bilir ne düşüncesi vardı, neler geçiriyordu aklından Bedriye.

Eve döndüklerinde Ado Merkezi, karısı kesilen tarlayı düşünüyordu. Sabah olunca Bedriye kocasına hazırladığı peynir, süzme ve tere yağın kaplara yerleştirdi. Fileyi eline verdi. Kocasını yürüdü. Arkasından "Sen burayı düşünme, ben kestirir kapağı çekiririm mısır saplarını" dedi. Köyün alt başına indiğinde geriye döndü Ado. El salladı eşine. Gözden kayboldu. Eve giren Bedriye yeni içinden çıktıkları yatağa girdi. Kocasının kokusu daha çıkmamıştı sanki. Yorganı ters çevirdi, yattı.

Kuşluğa doğru köy çobanı ineklerini getirmişti, kapağı gelen ineğin bağırmasıyla uyandı kalktı. Saçlarını düzeltti. Yazmasını bağladı özenerek. Duvardaki aynanın yanından geçerken göz ucuyla baktı kendisine. Gecenin yorgunluğu okunuyordu yüzünde. Kapının sürgüsünü çekti. Dışarıya çıktı. İneğinin başının altını kaşdı biraz. Danayı bıraktı. Elindeki küleğe sağdı sütü. Kalanını danaya sakladı. Geriye döndü, birkaç gündür biriktirdiği sütler de bir araya getirip süt makinesinde çekti. Kaymağını ayırdı. Diğer sütlerini de peynire yatırdı. Makineyi yıkadı. Parçalarını çelik tele dizdi. Yan duvara astı. Kendine çekidüzen verdi. Köye incek, köy bakkalından kocasının unuttuğu birkaç kibrit kutusu alacaktı. Yürüdü. Köy evlerinin aralarından geçerken insanlar ondan kaçarcasına kapı aralıklarından bakıyorlardı. Çocuklar kaçıyorlardı onu görünce. Köydeki kimseyle konuşmadan bakkala doğru yürüdü. Ana yola indi. Yukarı köye giden arabalar bu yolu kullanırdı. Birkaç araba yanından geçmiş, kornalarını çalmışlardı. Yolun üst kıyısında bulunan evin altına geldiğinde evdeki "köşki" denen balkona kaydı gözleri. Oradaydı. İçini görünce yakan, her şeyini ona adadığı kişi. Muzo'su. Göz göze geldiler bir an. Aralarında üç dört metre var yoktu. İçi kaynadı, elinin parmaklarını ileri doğru uzattı. İşaret parmağı ile bir görüntüsü yaptı. Muzo kafasını "he" dercesine salladı. Köy bakkalına yürüdü. Halk odasının önünde oturan birkaç kişi yan döndüler. O da içeriye girdi. Kibrit paketlerini aldı gerisin geriye evine doğru yürüdü.

Tarladaki mısır saplarını ağaç çubuklarıyla bağladı birer birer. Bağlanan sapları öbek öbek dizdi tarla boyu. Sapların kesilmediği bölüme karanlık çökmek üzereydi. Eve döndü. Kendi kendine "Muzo dediğimi anladı mı acaba" diye düşündü. Belki anlamamıştır diye evin arka duvarına bir çubuk taktı. Buluşmak istediklerinde; duvarda iki çubuk olunca evde iki kişiyiz, tek çubuk olunca tekim anlamına geliyordu.

Gece yarısına doğru köydeki tüm gaz lambaları sönmüştü. Bir gölge öbek haline gelmiş mısır saplarını takip ederek Bedriye'nin evine doğru süzülerek yürüdü. Bir kapının açılışı ve kapanışıyla bir gece başlamıştı. Sabahın ilk ışıklarıyla duvardaki çubuk da inmişti.

Karşı köyden gelen iki kişiye tüm mısır saplarını kestirdi Bedriye. Evlerine taşıttı. Mısır Koçanlarını saplarından ayırmak içinde köy kızlarına birer yazma vererek bitirdi. Soyulan koçanları çatıya astırdı birer birer. Kışın ufalayıp öğütebilirlerdi artık.

Kışın gelmesiyle yaşam iyice zorlaşmaya başladılar köyde. Kar çok yağar, hayvanları yemlemek çok zor olurdu. Bir iki metre olan karı yararak hayvanları sulamak zorunda kalırlardı. Ado Merkez'den on beş günde bir veya ayda bir gelmeye başlamıştı. Kaç kez "Satalım bu ineği, taşınalım Merkeze" demiş karısını ikna edememişti. Her gelişinde karısında bir soğukluk hissediyordu. Bir an önce Merkez'e dönmesini istiyormuş gibi çaba içinde olduğunu hissediyordu.

Ado Merkeze dönünce Muzo tek kızakların geçtiği yoldan eve damlıyor, gecelerde kaybolup gidiyorlardı Bedriye ile. Bir gün Merkeze inen köylülerden biri Ado'nun dükkanına uğradı. Hal hatır sorduktan sonra, köyde olup bitenleri ve karısı hakkında söylenen dedikoduları bir bir anlattı. Demek ki bu soğuk davranışlar onun içinmiş diye düşündü bir an. Hafta arasında dükkanının anahtarını komşusuna vererek :

- Bu gün akşama köye gideceğim. Dükkanı yarın sen açarsın. Dedi.

- Olur. Dedi yan komşusu.

Akşama doğru yola çıktı. Yolda tek tük köylere dönen insanlar vardı. Karda yürümek çok zordu. Yollarda atlar gezmiş, yolu basamak haline getirmişlerdi. Köyün alt başına yaklaştığında iyiden iyiye karanlık çökmüştü. Köy evlerinin pencerelerinden gaz lambalarının ışıkları süzülüyordu. Sessizce evin açık olan penceresinin camına yaklaştı. Karısı içerde şehirden ona getirdiği geceliği giymeye çalışıyordu. Camı tıklattı. Bir an yerinden hopladı Bedriye.

- Kim o ? Dedi sessizce.

- Benim Ado.

Üzerindeki geceliği bir anda çıkardı. Eteğini ve kazağını giydi çabucak. Kapağı açtı eli ayağına dolandı. Baştan savma sarıldı kocasına.

Oturdular beraber. Anahtarı komşusuna bıraktığını, dükkanın onun açacağını söyledi Ado.

- Ben bir ineğe bakıp geleyim.dedi Bedriye.

- Hasta mı yoksa ?

- Önüne biraz ot koyayım.

Üzerine tavşarını aldı kapıya çıktı. Ado da onu takip etti arkasından.Ahıra doğru değil,evin arkasına doğru yöneldi Bedriye.Eline aldığı bir çubuğu takılı olan çubuğun yanına taktı çabucak.Ahıra doğru yürüdü.Ahırın kapısını açtı.Beş dakika sonra döndü.

- Danaya da ot verdim biraz. dedi

- Büyümüştür.Seneye iki ineğin olur artık .dedi Ado.

O gece Bedriye için bir kabus gibiydi.Az kalsın Yakalanacaktı.

Sabahleyin köy kahvesine indi Ado.İlk kez hafta arasında köye gelmişti.Köydekiler şaşırılmışlardı.Bir kaç kişiyle sohbet etti .Sanki ondan kaçır gibilerdi.Yarın döneceğini söyledi.Evine Muzo'ların evinin kenarından geçerek döndü.Kardaki izleri takip etti biraz. İzler kendi evlerine doğru gelip dönmüştü.Yeni iz sayılırdı.Ertesi günü şehre döndü.

Kış çok ağır geçiyordu.Bir gün Ado'nun sırtında bir çuvalla köyüne doğru yollandığını gördü birkaç kişi.Geç bir saatti.Bir şey anlamamışlardı.Ados köye varmış üzerindeki yükten kurtulmuştu.Evinin yanındaki samanlığa attı kendini.Bir an samanların arasına gömüldü.Üzerine otları yığarak sabahı beklemeye başladı.Hava soğuktu.Ama içi yanıyordu.Geceler uzun ,oldukça karanlıktı.Mereğin odun aralıklarından evini gözetlemeye başladı.Gelen giden yoktu.Bir ara''imdat'' sesiyle uyandı.Kalktı samanlıktan çıktı.Köy kenarından Merkez'e doğru hızlı adımlarla yürümeye başladı.Köyden uzaklaşmıştı ki arkasına baktığında eline çirasını ve lüks lambasını alan köylülerin bağırarak

kişiye doğru koştuklarını gördü.Sabaha yakın merkeze inen Ado odasına çekildi.Bir güzel uyku çekti.

Sabahleyin köyden birkaç kişi gelmiş. Muzo'nun bir ayağı kapanına düştüğünü söylemişlerdi. Muzo'nun bir ayağı bilekten kopmuş, diğer ayağı da iki yerden derin yara almıştı.Muzo hastaneden üç ayaklı olarak ayrılmıştı.Poşetinde ayakkabısının teki vardı. Ama ayağı yerinde yoktu.

MORBED

Evimiz köyün alt başında bir tepenin üzerine kurulmuştu. Buradan baktığımda karşı dağlardaki ormanların görüntüsü çok güzel olurdu. Kış günlerinde ayvana çıkar uzaklardaki evlerin bacalarından çıkan dumanları seyre daldım. Bir hüznün başlangıcıydı sanki ilk çıkan baca dumanları. Köy kadınlarının sırtlarında dolu sepetlerle hayvanlara yiyecek götürmeleri benim için bir sinema görüntüsüydü. Baharda kırılan ağaçların yeni sürgünleri kurutulmuş öbeklenmişti. Evlerin daldalıklarına konulmuştu. Bu dallar özenle budanır hayvanlara yem olarak verilir ki kış boyu. Mısır sapları küçük birer tepe olmuştu evlerin yakınlarında. Kuşlar devamlı bu tepelere konar, gün boyu kalan mısır tanelerini yerlerdi. Bazen Karabaş ürkütürdü onları. Uçar yeniden konarlardı.

Köy yerinde günler geçmezdi. Kar çok yağar, tüneller açarak çıkardık evlerimizden çoğu zaman. Bazen komşularımız gelir sohbetler ederdik. Onların yanlarında oturmak benim çok hoşuma giderdi. Hz. Ali'nin hatıraları anlatılırdı. Dede Korkut Masallarıyla büyümeye çalışırdım. Mutluyduk mutluyduk işte. Anam, babam, kız kardeşim benim dayanağım idiler. Onlarsız bir gün bile düşünemiyordum. Sevgi bumuydu acaba ? Yüreciğim onların değil miydi?

Kış sona ermiş, saçaklardan eriyen karların damlaları evin alt sınırında iz etmeye başlamıştı. Bir gün babam :

- Oğlum bu gün karşı yamaca odun yapmaya gidelim. Odunumuz bitti. Çıra da çıkarırız.

- Olur baba. Dedin.

Karların eridiği yerlerde kardelenler başlarını çıkarmışlar, güneşin endamına nazlanıyorlardı. Babam önde elinde baltasıyla gidiyor. Ben peşinden belime sardığım ipe onu takip ediyordum. Babamın ayağındaki Trabzon lastikleri bazen ters dönüyor, altı üstüne geliyordu. Homurdandığını duyuyordum ara sıra. Dereden karşıya geçmemiz gerekecekti. Karşı yamaca güneş devamlı vurduğu için etraf daha çok açılmıştı. Çam ağaçlarının kökleri yamaca doğru sarkmıştı. Dere karların erimesiyle kabarmış, geçmemiz biraz zor olacaktı. Tek ağaçlı asma köprüden geçmek zorundaydık.

-Geçebilir misin ? Dedi babam.

-.....

- Korkma ben elinden tutarım.

Köprüye yaklaştık. Babam elini uzattı. Tuttum. Çok sıktığımı farkındaydım. Köprüyü geçtik. Bir çam ağacının yanına yaklaştık. Yıllar önce kesilen çam kurumuş, her tarafından reçineler akmaktaydı. Babam baltayı salladı " iyi çıraymış" dedi. Köklerini eşelemeye başladık. Her baltayı vuruşta çam kokuları yayılıyordu etrafa. Babam kütüğüne asılıyor ben küçücük vücudumla kökleri kaldırmaya çalışıyordum. Çıkardık . Altını üstüne getirdik. İkiye ayırdı babam. Bu kütükleri babam alacaktı. Çünkü çıralı odunlar çok ağır olurdu. Taşınması zordu. Dal odunları hazırlamak için ormana dalmıştı babam. Ben tepedeki evimizi seyre dalmıştım. Evimizin etrafında koşuşmalar vardı. Sanki ağlama sesleriydi kulağıma gelen. Donmuş kalmıştım. Babama bile bağırma gücüm kalmamıştı.

- Baba..Diye bağırardım.

- Gelsene buraya. Dedi.

- Baba bizim evin etrafında insanlar koşuyor. Ayvanda da kalabalık var. Bir şey olmasın ?

Koşarak yamacın kenarına geldi. Bir şeylerin olduğunun farkına varmıştı.

- Haydi gidelim. Yarın gelir hazırlarız. Dedi.

Koşarak aşağıya indik . Asma köprüyü nasıl geçtiğimizi hatırlamıyorum. Eve vardığımızda babamın ayakbağlarından birinin olmadığını gördüm. Evimizin içinden ağlama sesleri geliyordu. Bizim geldiğimizi gören birkaç kişi bizi karşıladı. Babama sarılıp:

-Başın sağ olsun, Allah sabır versin.

-Geride kalanlara Allah uzun ömür versin.

Beni de hiç tanımadığım birisi kollarının arasına alarak eve soktu. Bizim içeriye girdiğimizi görenler daha sesli ağlamaya başladılar. Babam açık duran odanın içine hızla daldı. Bir erkeğin ağlamasını burada gördüm. Sekinin üzerine uzatmışlardı annemi. Üzerine babamın Ardahan şehrinden getirdiği yorgan yüzünü örtmüşlerdi. Koşup cansız bedenine sarılıverdim kimse tutamamıştı beni . Ağlayışlar benimle birlikte artmıştı. Ablam yan sekide halamın kollarında kaybolup gitmişti sanki. Daha yaşına varmadan anasız kalmıştı garibim. Ben ne yapacaktım ? Daha okula bile başlamamıştım. Boyum küçük olduğu için bu sene vermemişlerdi. Seneye ablamla birlikte gidecektim. Bu

düşünceler nereden gelmişti aklıma şimdi?Ayvana çıktım karşıdaki armut ağaçlarının altına annemin mezarını hazırlamışlardı.Annemin ölmesiyle evimizin direği kırılmıştı sanki.Sallantıda idi yaşantımız.Evin bütün yükünü kız kardeşim üzerine almıştı.Oysa o da hastaydı.Kara kuru biriydi ablam.Karın ağrısı çeker,başının ağrıdığını söylerdi hep.

Bahar gelmiş ağaçlar, çayırlar çiçeğe bezenmişti. Yemyeşildi her yan.Bu günlerde ablam da hastalanmıştı Karın ağrısıdır geçer dedi babam ve koni komşu.Oysa geçmedi.Bir akşam üstü ablamı da kayıp ettik.Umudumuz tükendi.

Bir sene içinde iki can vermiştik. Babam ve beni hayat örselemişti.Çok bitkindik.Gelen bahar bizi hiç sevindirememişti.Baba oğul kalakalmıştık kimsesiz.

Baharın sonlarına doğru babam Tepeköy'e gitmiş yanında uzun boylu incecik bir kadınla beraber dönmüştü.

- Kim bu ? Dedim.

- Üvey anan . dedi babam .

Donmuş kalmıştım.Ne diyebilirdim ?Ağlamaya başladım.Babam yanıma geldi.

- Ağlama oğlum, mecbur kaldım.Bize yardımcı olacak bir kadına ihtiyacımız vardı.Yemeğimizi yapar elbiselerimizi yıkar,sana ana bana da eş olur.

- .....

Analığıma alışmak zorundaydım. İçim içimi yese de Yaz başlarına doğru babam eve erken geldi.Beni yanına çağırarak;

- Seni Okrabaget köyündeki halamlar 'morbet ' olarak almak istiyorlar.

- Ben gitmek istemiyorum.

- Hayvanlarına bakacak,onlara yardımcı olacak birine ihtiyaçları varmış.Bence gitmelisin.Yarın gideriz beraber.

Yine yataklara attım kendimi, ağladım ağladım ağladım....Sabah olmuştu babam yan odadan seslendi:

- Kalk artık ,kızdırma beni.

Kalktım elbiselerimi giydim.Analığımanın yüzüne bakmadan aşağıya indim beklemeye başladım babamı.Yeni kalacak köyüm evimize iki saat uzaklıkta idi.Babamla yan yana yürüyorduk.Ayaklarım ileri gitmiyordu sanki,yollar uzanıyor,gönlüm daralıyordu.Köye yaklaştığımızda babam:

- Göreyim seni yüzümü kara çıkarma.dürüst ve çalışkan ol.

- Olur baba .Dedim sessizce.

- Şehre giderken uğrarım yanına senin.

Bilal Ağa'ların konağına yaklaşmıştık Konak köyün en güzel konağı idi. Etrafı çevrilmiş,İçerden koyun kuzu sesleri geliyordu.Bizi gören birkaç kişi dışarıya çıktılar.Babama sarılıyorlardı.Ağlayan biri vardı o da halasıydı.Merdivenleri çıktık.Pencerelerinden köyün her tarafını gören bir odaya aldılar bizi.E v pırıl pırıldı.Sekilerin üzerlerine renkli keçeler sermişlerdi.Duvarlara el dokuma halıları asılmıştı.Gönüllerinden geçen ayrılıkları,acıları ve sevinçleri halıların üzerine işlemişlerdi.Her halının kenarında dokuma tarihi ve emek edenin adı vardı.

Köye iyice alışmıştım. Koyunları alıyor, meralara salıyordum. Akşama da tam tek mil geri getiriyordum. İyi bir'' morbet'' olmuşum. Bazı zamanlarda Bilal Ağa'ya yardım ediyor, onunla birlikte tarlaya gidiyordum. Çok sevmişlerdi beni. Bende onları sevmiştim. Bu arada yıllar yılları kovalamış on yedi yaşına girmiştim. Saçları kıvırcık, yakışıklı bir köy delikanlısı idim artık. Ara sıra babam geliyor yeni analığımdan olan kardeşlerimi getiriyordu. Üç kardeşim olmuştu.. Ben eski köyüme gitmiyordum artık Burada benim gibi garip bir ailenin kızına sevdalanmıştım. Günlerim onu düşünmekle geçer olmuştu. Babası vermekte nazlanıyordu. Bense evlerinin yanındaki dut ağacına çıkar sazımla türküler yakardım.

"Rabatın deresini
Severim birisini
Seni bana verseler
Düşünmem Gerisini.

Elmayı al eyledim
Sülesi yol eyledim
İkimizi görmüşler
Ellere de söyledim.

Şu sazımın telleri
Seni çağırır gülüm

Eğer kızdım üzdümse
Lal olsun ağzım dilim.”

Kaçtık beraber. Bir kaç gün akrabalarımızda saklandık. Mahkemeye düşmüştük. Hakim sordu. Biz birbirimizi seviyoruz dedik. Hakim baktı baktı ve:”Oğlum bu cep aynası” al götür dedi. Mahkeme bizi barıştırdı. Köye döndük. Eşimin evine ‘ içgüveysi’ olarak yerleştim. Bundan böyle kendim, eşim ve kayın pederim için çalışacaktım.
ERTÜRK DEMİRCİ

YÜKSEK DAĞLARIN KIZI"NEFİN"

Hazar Denizi'nden esen rüzgar dağların yamaçlarındaki huş ağaçlarının yapraklarını köy evlerinin bahçelerine döküyordu. Elindeki parmakları kırık tırmıkla onları toplamaya çalışan küçük Nefin babasının sesiyle irkildi.

-O yapraklara fazla basma. Günahtır. Topladıklarını da çitlerin kenarına yağ kimse çiğnemesin.

Elindeki tırmığı daha itinalı çekmeye başladı Nefin. Evdeki anne babasının bir konuşmasında huş ağacı hakkında bazı inanışlar duymuştu. Babası " bu ağacın yaprakları rüzgarda sakın sakın sallandığı için rahatlatıcı bir ses çıkarır. Onun için huş adı verilmiştir. Ağaç beyaz görünümündedir. İnsanı dinlendirir.Ruslar cadıları, kötü ruhları kovmak için bu ağacın dallarını ve yapraklarını kullanmışlardır.Nazara iyi geldiğine inanılır." Diye söylemişti. Demek ki bu sevgi oradan gelmekteydi.

Güz geldiği zaman bütün köy yaprak toplar. Bazıları yem olarak kullanır , bazıları kerpiç yapımında bu yaprakları toprağa katarak tuğla yapımında kullanırlardı.Soğuk hava ağaç yapraklarını tamamen dökmüş,ağaçlardaki kuş yuvaları açığa çıkmıştı.Her ağaçta en az iki kuş yuvası vardı. Şimdi kuşlar sıcak ülkelere gitmiş ağaç dalları öksüz kalmıştı sanki. Arada bir buraların simgesi olan kartallar huş ağaçlarının yüksek dallarına konuyor, bizler sizleri unutmadık diyorlardı.

Uzun kış geceleri insanları evlerine hapsedmiş, hayvanı olan hayvanları ile ilgileniyor, yazın hazırladıkları otları ve çalılıarı yediriyorlardı. Uzun kış günleri köyde yaşayanların yanaklarını al al yapar ve kar onları daha da dayanıklı hale getirirdi.

Nefin on üçünü bitirmiş on dördüne ayak basmış olgunlaşmıştı görünürde. Kara saçları örgülü bir kızdı artık. Bazen evin duvarındaki sırları dökülmüş aynanın karşısına geçer, saçlarına sabun sürerek tarardı.Esmer yüzü,beline kadar uzanan saçları ile bir Kızildereli kızına benzetilirdi.

Köy yerinde zaman zor geçerci hep. Komşularla baharın gelişini nasıl kutlayacakları kararlaştırılırdı günlerce gençler arasında. Her bahar Nevruzun daha hareketli geçirilmesi için kararlar alınırdı.

Mart ayının ilk günlerinin gelmesiyle ağaçlarda tomurcuklar oluşmaya başlamış, kuş sesleri dağların yamaçlarında yankılanarak çoğalmıştı. Nevruz gelip çatmıştı. Uzun çalılar yapılmış,üzerlerine renk renk bez parçaları asılarak hazırlanmıştı.Erkeklerse ceketlerini ters giymiş,sırtlarında evlerden alacakları yiyecekleri koyacak torbaları vardı.Köyü dolaşacaklardı.Güzel bir eğlence hazırlığı yapılmıştı. Nefin o gece hiç uyumadı. Yarınki eğlencede, görünce iç geçirdiği sevdalısı Gaydar da yanında olacağı için içi içine sığmıyordu. Sabahleyin renk renk elbiseleriyle kızlar, ters ceketleriyle erkekler köy meydanında toplandılar . Hep bir ağızdan:

"Bu evler güzel evler
İçinde altın çiviler
Assalamu aleyküm
Günaydın size!
Nevruz gününüz mübarek olsun
Şatman, şatman.

Söyleyerek yürüdüler. Her uğradıkları evden un, şeker, yağ çerez alıyorlar, torbalarına dolduruyorlardı. Toplanan bu yiyecekler köy evlerinden birinde lokum, bişi ve kaymaklı ekmek yapılarak topluca yenilirdi Nefin arkadaşlarıyla mahalle aralarında dolaşırken bir ara Gaydar'ın elini tuttu ve sıkıca bastırdı parmaklarını. Avucu avucunda eridi sanki.Yanıdakiler Nefin'in bu hareketini ve gözlerindeki sevinci şaşkın şaşkın izlediler.

Haber Nefin'in evine tez ulaştı. Eve varılmamıştı daha. Kapının önünde anası karşıladı onu.

-Baban çok kızgın Nefin. Aşağıdan al olur mu?

Önce bir şey anlamadı. Sonra törende yaptıkları geldi aklına.

-Olur ana. dedi.

Bir yaralı ceylan gibi anasının koltuğu altında odaya girdi. Babasının yüzüne nasıl bakacağını düşünmüş olacak ki başını önüne eğdi.

Babası:

-Ben sana bir şey demem Nefin. Yabancı birinin elini eline aldığın için seni vermem gerekir Gaydar'a. Eğer vermezsem köy içine çıkamam. Çok sevdiği halde içine bir hüznün çöktü sanki.

Birkaç ay içinde hazırlıklar yapıldı ve gececik Nefin ile Gaydar evlendi.

Çok güzel olan aylar çabuk geçti. Hamile kalmış, hamileliği çok zor geçmişti. Evlendiği genç köy çobanıydı. Fazla evine gelemiyor, onunla ilgilenemiyordu. Kışın hayvan yemiyor, yazın dağlarda koyun güdüyordu. Çocuğun doğumundan sonra hayat daha çok yaşanmaz olmuştu. Baba evinden getirdiği şehir bezleri de tükenmişti.

Bahar mevsiminin son aylarında komşularındaki bir sohbet esnasında kadın kadına otururken konuşma arasında; Dağıstan'dan bazı kadınların uzak olmayan bir ülkeye gidip orada çalışarak çok çok para kazandıklarını duymuştu. "bende gitsem mi" diye düşündü Nefin. Bir türlü karar veremedi. Ev büyükleriyle konuştu. Zor ikna etti onları.

Birkaç eski otobüsün kalktığı otagardan hareket ettiklerinde yollar uzamaya gideceği yer kısalmaya başlamıştı. Sınır kapısına geldiklerinde pasaport işlemleri için arabadan inmişlerdi. Üzerinde düğününde giydiği elbiseler vardı. Birden sınırın karşı tarafına gözleri kaydı. Orada siyah paltolarıyla bekleyen birkaç kişiye takıldı gözleri. İçlerinden sarı saçlı olanı sanki eliyle işaret ediyordu Nefin'i işlemleri bittikten sonra arabalarına bindiler.. Sınırı geçince arabalarının peşine bir siyah araç takılmıştı. Bir ilçede yemek yerken yanlarına gelmişler, adres alıp vermişlerdi. Nefin ....İlçesinde bir lokantada çalışacak, eline iyi bir para geçecekti. Otobüstekiler ilçe ilçe azalmaya başlamışlardı. Daha büyük şehirlere varamadan küçük ilçelere dağılmışlardı.

Nefin küçük bir ilçenin küçük bir lokantasında işe başladı. Hep değişik yemekler yapar, müşterilere servisini kendi götürürdü. Bazen cilve yaptığı da olurdu. Elinden her iş geliyordu. Marangoz atölyesinde bile planya kullanıyordu. En çok arı kovanı yapmayı seviyordu. İçine giren arılara benzetirdi kendini. Evleriydi arıların, emek verdiği yuvalarıydı. Oysa o yavrusundan ayrılmış bir ceylandı. Beş katlı bir evin teras katına yerleşmişti geldiğinde. Evinde bir çekyat ve birkaç eşyadan başka bir şey yoktu. Ama evine geldiğinde rahatlığı burada bulurdu hep.

Günler günleri kovaladı. Aradan sekiz ay gibi bir zaman geçmişti. Kazandığı paraları memleketine gönderir, kalanlarını da dolar yaptırmıştı. Bu paraları kazanmak kolay olmamıştı. Bazen peynir tüccarlarının mezesi olmuş, bazen bir çift öküzünü satan kişilerin parası bitene kadar dostu olmuştu.

Yine baharın gelmesiyle eski günleri aklına geldi. Gaydar'la el ele tutuştuğu günler. Çok özlemişti çocuğunu, ülkesini ve Gaydar'ı. Gitmek istediğini söylediğinde patronunun yüzü gerilmiş, birkaç ay daha kalmasını istemişti. Oysa o kalmayı düşünmüyordu. Bir ay geçmesine rağmen aylığını alamamış. Yüzde bulamamıştı. Gideceği günün özlemiyle yanıyordu içi. Evine döndüğünde içinde bir hüznün vardı sanki. Birkaç gündür biriken çamaşırlarını naylon leğenin içine bastırdı. Kanepenin üzerine uzandı. Biran hayalleri canlandı gözlerinde birer birer. Kalkıp çamaşırlarını yıkadı. Arka balkona asmaya çıktı. Yüksek binanın bu balkonundan çok korkardı. Aşağıdakiler küçük görünürdü oradan. Entarisini telefon kablosundan yapılmış ipe asmak için elini uzattı, tutunmak istedi ama güneşten yanmış kablo kayıverdi sanki elinden. Büyük bir acı hissetti yüreğinde. Biran gezdiği nevrüz günleri geldi aklına.

"Benim hastalığım ateşe
Sağlık benim canıma
Koy sağlık olsun
Koy ateş güçlensin
Koy günler ılık olsun, kuraklık olmasın
Hata bela uzak olsun
Koy bolluk olsun."

Ertesi günü balkonun altında yatan Nefin'i buldular. Özlemleri kalbinde, Bekleyenleri o uzak olmayan ülkede kalmıştı.

TOMBALAK KEDİ

O sene çok güzel ürünlerimiz olmuş, köyde yaşayanlar bayram ediyorlardı. Mısırını, buğdayını harman edecek, çoluğunu çocuğunu daha iyi geçindirecektiler. Güz mevsimi gelip çattı. Eline orağını alan tarlasına koştu. Ekinini biçen mutluydu artık. Ambarlar dolmuş,yüzler gülmüştü. Köy kahvesinde herkes birbirine bu sene yapacağı yeniliklerden bahsediyordu.

Kimisi yeni bir tarla alacak, kimileri şehirde bir ev alacağını söylüyorlardı.

Güzel günler yaşanırken beklenmeyen bir şey olmuş. Köyde yaşayan kediler aniden ortadan kayıp olmuşlardı. Buhar olup gökyüzüne uçmuşlardı sanki. Hiçbir kedi evine geri dönmemişti. Aramaya çıktılar. Her tarlanın dibinde bir kedi ölüsüyle karşılaştılar. Nasıl olduğunu kimse anlamamıştı. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Aradan bir kaç gün geçmişti ki köy kahvehanesinde toplanan köyün ileri gelenleri dertlerine çareler aramaya başlamışlardı. Geçen süre içerisinde köyü fareler basmış, evlerde ahırlarda cirit atıyorlardı. Bin bir emekle topladıkları ürünleri talan ediyorlar, işi ilerletenler tavuklara saldırıyor, ahırdaki hayvanların kuyruklarını kemiriyorlardı. Kurtulmanın çaresi yoktu. Zehirler döküldü, kapanlar kuruldu. Bir çare bulunamadı. Beşi ölüyor on beşi birden çıkıyordu sanki. Evde oturmuş yemeğimizi yiyorduk. Babam :

-Bu böyle devam edemez.Dedi.

Annem söze karıştı :

-- Akşam bizim ahırdaki dananın kuyruğunu da kemirmişler . Dedi.

-- Yan tarafta yemeğini yiyen teyzem :

-- En iyisi Ardahan'a gitmeli. akrabalarımızdan kedi toplamalı. Dedi.

Babam teyzemin dediklerine hak verdi. Benimle birlikte bizi Ardahan'na göndermeye karar verdiler.Gidilecek kimin iki kedisi varsa bir tanesi alınacaktı.

Gece herkes odasına çekilmiş, uykusuna yatmıştı.Bense şehire gitmenin özlemiyle uykusuz sabahı zor etmiştim. Şimdiye kadar şehire gitmemiştim. Şehir ekmeği yemiş, damla sakızını çiğnemiştım ama şehrin ışıklarını hep hayal etmiştim. İşte gidiyordum.

Teyzem için bir at kiralanmıştı. Ben yürüyecektim, teyzem atla gidecekti. Yorulduğumda terkisine alacaktı ara sıra. Bu durum hiç hoşuma gitmemişti. At hazırlanmış, güz elması, armut ve fasulye koydular heybelerin her birine.

Güz mevsimi tüm haşmetiyle önümüzdeydi. Sararan yapraklar ayaklarımızın altından sanki kayıyordu. Kimi ağaçlar yapraklarını dökmüş, kimisi sonbahara ve kışa direnmeye hazırlanıyordu. Üç dört saat yürüdüktan sonra ben yorulmuştum.teyzem beni terkisine aldı. rahatlık varmış Artık ağaçlar kayıp olmuş yaylaların uçsuz bucaksız endamına esir olmuştum. Yürü ha yürü bitmek bilmiyordu bu şehir yolu.

Teyzeme ;

-Bu Ardahan amma uzakmış. Dedim.

-Şu tepeyi aştık mı Ardahan'ı görürsün. Dedi.

Yaylalara çıkanlar geri dönmüş, taş yapıların kapıları kapanmış, kimilerinin kapılarını alıp götürmüşlerdi. Bir hüzün geçti içimden. Düz otlaklarda sararan otların hisyirtisi bazen ürkütüyordu beni. Yürüdük. Teyzemin dediği tepeyi de aşmıştık ama şehiri görememiştım. Aşağılarda toprak evlerin bacalarından dumanlar yükseliyordu. Çatıları yoktu. Pencerelerini de görmemiştım. Üsttenmiş.

Teyzem :

-Akrabalarımızın evlerine yaklaştık. Dedi.

-.....

Taş yapıların birine yanaştık. Bizi görünce birkaç kişi dışarıya çıktılar. Teyzeme sarılıyorlar özelemlerini belli ediyorlardı. Benimle ilgilenen bile yoktu. Ak sakallı birinin gözleriyle karşılaştım.

-Bu kimin oğlu ? Dedi.

-Bu yeğenin büyük oğludur. Dedi. Teyzem.

İçeriye girdik. Önce gözlerim alışamadı karanlığa. Pencere yoktu, dışarıyı göremiyordum. odanın üzerinden ışık sızıyordu sadece. Gözlerim karanlığa alışınca etrafımı kontrol etmeye başladım.

Oturduğumuz seki keçeyle örtülmüş,odanın her tarafı el dokuma halılarıyla kaplanmıştı. Özlemlerini halılara yansıtmışlardı sanki.

İki üç gün içerisinde sekiz tane kedi toplamış kafeslere koymuştuk. Hepsi çok güzeldi. Ama bir tanesi vardı ki hepsinden de o güzeldi. Adını "Tombalak " koymuştum.Gri beyaz tüyleri, zeytin gözleri vardı.

Birkaç gün daha kaldıktan sonra köye dönme zamanı gelmişti. Kediler kafeslerinde bağırıp duruyorlardı. Annemin dayısı bir çuvalla geldi. Her çıkardığı kediyi çuvala koymaya başladı. Direnen oluyor, zorluk çıkarıyorlardı. Hepsini koyduktan sonra ağzını bağladı çuvalın. Tezemin atı hazırlanmış. Atına binmişti. Çuvalın alınmasını bekliyordum.Alan falan yoktu. Tezeme yürüdü. Ben kalakalmıştım. Dayımız çuvalı kaldırdı benim sırtıma verdi. Bayağı ağırdılar. Çok kızmıştım. Tezemin peşinden koşmaya başladım.

Köyden uzaklaşınca çuval ağırlaşmaya başlamış, kediler huysuzlaşmıştı. Arkamı durmadan tırmalıyorlardı. Tezeme almış başını gitmişti.Arkasından bağırdım.

-Tezeye çok yoruldu. Bu kedileri biraz da sen al.

-Düzlüğe çıkınca alırım. Dedi.

Düzlüğe çıkmış tezemden ses seda çıkmıyordu. Çuvalı tuttuğum yer terlemiş bağlanan ip kaymaya başlamıştı. İndirdim sırtımdan.O an çuval açıldı içindeki kedilerin her biri düz yaylalara dağılmaya başladılar . Birini yakalıyorum diğeri çuvaldan kaçıyor. Tezeme atından indi. Bir çalıya atını bağladı. O da kedilerin peşinden koşmaya başladı. Tuttuğumuz kediyi çuvala koyuyor ağzını sıkıca bağlıyorduk. Yedi tanesini yakalamıştık. Tombalak yoktu. Aramadık yer bırakmadık. Tüm çalı diplerini karış karış aramıştık.

Tezeme :

-Artık gidelim akşam oluyor. Dedi.

Atına binmiş, kedi çuvalını da önüne almıştı. Yürüdük. Ben hep arkama bakıp duruyordum.

Tombalak gerilerde kalmıştı. Çok üzülmüştüm. Son kez döndüm. Ummadık bir şey olmuştu. Karşıdan koşarak Tombalak bize doğru geliyordu.Geriye tüm hızımla koşmaya başladım.Tombalak yanıma geldi.Ayaklarıma dolanıyor, beni de yanınıza alın diyordu sanki.

Beş-altı saat sonra köye dönmüştük. Evde bizleri bekleyenler vardı. Tombalak'ı kendime ayırdım. Diğer kedileri dağıttık. Bizim kediler sayesinde köyü farelerden kurtarmıştık. Kediler çoğalmış fareler terk-i diyar etmişlerdi. Ben Tombalaksız, Tombalak bensiz yapamazdı hiç.

YEMLİK

Murat ırmağının coşkun sesi gecenin karanlığında insanın tüylerini diken diken etmekteydi. Söğüt ağaçlarındaki baykuş sesleri su sesine karışıyordu. Yazın gelmesiyle Murat ırmağı hırçınlaşmaya başladı. Köyün düz olan yerlerini sular kaplar. Bir kaç hafta çekilmezdi. Gerçi sular çekildikten sonra çok güzel verimli bir ekenek haline gelirdi buralar. Kavun, karpuz, fasulye tarlaları oluşturulurdu.

Geceler uzun, geceler hep kasvetliydi. Sabahları beklemekten başka bir düşüncesi yoktu bu uzak ile atandığından beri. Hep gündüzleri özlemişti. Karanlık çökünce köylerde zifiri bir karanlık kaplardı her tarafı. Kabus olurdu yaşam. Bazen köy odalarında toplanılır çay içilir, kavurga yenirdi. Hep dert dinlemekle geçirdi geceler. Yardımcı olmaya çalışırdı köylülere. Maaşından artırdığı beş on kuruşu köylülere kullandırmak ona huzur verirdi. Yazın gelişiyle birlikte dertler de başlardı. Gübre parası, tohum parası ve motor parası bu aylarda ödenirdi. İşte bu zamanda öğretmenler onlar için birer dayanaktı.

Uykusuz geçen gecelerin bir sabahı daha başlamıştı. Dışarıdaki horoz seslerine koyun kuzu sesleri de karışmıştı. Köydeki koyunlar erkenden meraya çıkarılır, kuşluk vakti geri getirilir sağılır, birkaç saat bekledikten sonra yeniden salınırdı düz ovaya.

Okulun tek pencereci odasından dışarıya baktı. Camların tozundan dışarıyı görmek mümkün olmadı. Menteşelerinden biri olmayan cam çerçevesini iteledi. Çıkan sestten okulun önünden geçen koyunlar hopladılar, koşuşmaya başladılar. Çoban Hallo:

-Günün aydın olsun öğretmen . Dedi.

-Sağol Hallo kardeş. Kolay gelsin. Bugün nereye götüreceksin koyunları.

-Birkan'a doğru süreceğim. Nehir kenarı tehlikeli.

Elindeki değneği bir yay gibi koyunların üzerinden dolandırdı,yürüdü gitti.

Nisan sonlarının bahar esintisi düz ovadaki tek söğüt ağacını dansa davet ediyor. Oysa o kalın gövdesiyle rüzgara direniyordu. Küçük dalları kuşları kovalıyor, dal araları kuş yuvalarına yer hazırlıyordu. Geçen gün aniden kar yağmaya başlamış, koyunların sığınacağı tek yer bu söğüt ağacının altı olmuştu.

Elindeki zili sallamaya başladığında Ayşe, okul civıltılarla doldu. Hiç kimse okula geç kalmaz, zamanında sıralarında olurlardı. Masalarında dış kapakları yıllarca kullanılan ders kitapları açılı dururdu. Kim bilir kaç dönem öğrenci mezun etmiştir bu kitaplar. Üzerlerinde kullananların isimleri yazılı olurdu. Bazılarında işlemler çözülür,bazılarında okunan metinlerin kelimelerinin altları çizili olurdu.

Plan defterini ve öğretmen kılavuzu kitabını eline alan Metin öğretmen üçüncü sınıf yazan kapıdan içeri girdi. Öğrenciler hep beraber ayağa kalkıp hazır ol vaziyetine geçtiler. İşte''yarının ümitleri'' diye geçirdi içinden.

-Günaydın çocuklar.

-Günaydın öğretmenim.

-Oturun.

Oturdular yerlerine. Sınıfında Ayşe İle Neşe adlı ikiz kız kardeş vardı. Neşe bu gün okula gelmemişti. Ayşe'ye sordu:

-Neşe neden gelmedi ?

Ayşe :

-Biliyorsunuz annem hasta, babamda koyun peşinde.Annemin ilaçlarını verecek, ev işi bittikten sonra gelir.

Dördüncü ders bitmiş, beşinci derse girmek üzereyken büyük bir kalabalığın dereye doğru kaçıştığını gördüler.

Öğretmen Metin ve öğrencileri de kalabalığa karıştılar bir anda. Nereye gittiklerinden haberleri yoktu. Bir ara :

-Bu kalabalık ne ? diye sordu.

-Bir çocuğu sel almış. Dedi Asiye abla.

-Kimmiş ?

-Hallo'nun ikizlerinden biri.

Öğretmen Metin dondu kaldı. Ne diyeceğini şaşırđı bir an. Demek ki onun için derse gelememişti. Koştular. Köy yakınından akan Murat ırmağının yakınına vardı kalabalık. Kızın düştüğü yerde toprak kaymıştı. Yeşillikler üzerinde bir tas duruyordu. Yanında da sapı kırılmış bir bıçak vardı. İçinde yeşillik doluydu tasın. "Yemlik" denen bir ottu bu. Metin öğretmen bir boz bulanık akan suya baktı bir de çaresizlik içinde çırpınan halka. Koştı koştı dere boyu. Arkasından kim geliyor diye bakmadı bile. Derenin ortasında biten çalılıklara takılmış mavi önlüklü kıızı gördü bir an. Bulanık sulara aldırmadan saldı kendini. Yakalayıp aldı kıızı. Kenara çıkardığında çırpınışları boşunaydı. Yüzü koyun çevirdi. Salladı. Suni teneffüs yaptı. Ses yoktu. Eli kapalıydı Neşe'nin. Araladı. Elinde bir tutam yemlik vardı. Oracıkta oturdu kaldı. Okul odasına ne zaman getirildiğinden haberi yoktu.

Neşe annesine ilaçlarını verdikten sonra akşama yemek yapmak için yemlik toplamaya gitmiş, ırmak kenarındaki yemlikleri almak istemiş. Altı oyulan toprağa basınca kayan toprakla birlikte sulara gömülmüştü.

KURTLAR

Şubat soğuğu Murat ırmağını dondurmuş. Çevresi bir ova görünümü almıştı. Köy gençleri ellerinde baltaları, torları ve gaz yağı tenekeleriyle ırmağın yolunu tutmuşlardı. Öğretmen Mustafa Okulun yanına eklenmiş olan lojmanın camından gidenlere seslendi.

-Bu gün nereye gidiyorsunuz?

-Ağadeve'ye doğru dedi. Gündüz.

Bende gitsem mi ? Diye düşündü biran. Köy gençlerinin peşinden baktı biraz. Ev arkadaşları şehre inmiş dönmemişlerdi. Gelecekler ve Korko Köyüne arkadaşlarını görmeye gideceklerdi. Korko köyü şehre uzak olduğu için oradaki öğretmenler şehre fazla inmezlerdi. Mustafa'ların bulunduğu köye geldiklerinde şehre gelmiş gibi sevinirlerdi. Onlara göre burası Ağrı'nın merkezi gibiydi. Burada yerler, içerler ve eğlenirlerdi. Dönüşlerinde Milli Eğitim Müdürlüğünden gelen yazıları ve Tebliğler Dergilerini alıp dönerlerdi.

Mustafa kabanını giydi, eldivenlerini taktı, köy muhtarının hanımının ördüğü atkıyı boynuna sardı. Kapının zincirini çekti çıktı. Köy gençleri ırmağın doğusundan gitmişlerdi. İzlerinden belli idi gidişleri. Yürüdü. Ağadeve köyünün aşağı kırığında Murat ırmağının kıvrıldığı yerde geven dikenlerini yakmışlar, duman altında ısınmaya çalışıyorlardı. Gündüz, Mustafa öğretmenin kendilerine doğru geldiğini görünce el etti. Ali ırmaktan çıkardığı balıkları sallıyordu ona doğru. İrmağın dirsek şeklindeki bölümüne baltayla kare şeklinde kesmişler, torlarını oraya salmışlardı. Ateşin yanına yaklaştı.

- Rast gele. Dedi.

- Sağol öğretmen. Dediler hep bir ağızdan.

Hava iyice soğumuştü. Atkısını kulaklarına doğru çekti, ellerini oğuşturdu. Bir iki saat beklediler. Suyun içerisindeki torda kırıdamaya başlamıştı. Açılan yerin etrafına yanaştı dört kişi. Elleriyle toru çekmeye başladılar. Çok ağırdı çıkarmada zorlandılar biran. Mustafa Öğretmen de yardım etti onlara. Birkaç teneke balık almışlardı sudan. Koyacak yer bulamadılar. Mustafa kabanının cebine koyduğu alış-veriş poşetlerini çıkardı. Doldurdular. Köye doğru yollandılar. Okul lojmanına döndüklerinde Mustafa'nın diğer arkadaşları da gelmişti. Isındılar. Şehirden getirdikleri mandalina ve elmaları yediler.

Mustafa ve arkadaşlarını Korko'ya götürecek kızakçı da gelmemiş, geç kalmıştı. Karanlık olmuştu. Mutlaka gitmeleri gerekiyordu. Korko'da arkadaşları Kadir Sinan da rahatsızdı. Görmeliydiler onu da.

Bütün köy halkı evlerine çekilmiş, tek tük isli camlardan gaz lambası ışıkları görünüyordu. Tipi eseceğe benziyordu. Üç arkadaş hazırlıklarını yaptılar. Kızağı beklemeye başladılar.

Geldiğinde epey geç olmuştu. Kızağa bindiler, üzerlerine battaniyeleri örttüler. Yüzlerini iyice kapattılar. Bir kırbaç sesiyle kızağa koşulu olan atlar ileri doğru atladı. Karanlıkta beyaz kar yol veriyordu onlara. İki köy arasını yarılamışlardı ki atlar huysuzlanmaya başladılar. Bir türlü ileri gitmiyorlardı. Kırbaç darbelerine şaha kalkarak cevap veriyorlardı. Birden kurt ulumalarıyla irkildiler bir an. Gözleri bir ateş gibi parlıyordu. Üzerlerine hamle etmek için zaman kolluyorlardı. İleri gidemiyor, geri de dönemiyorlardı. Mustafa battaniye altındaki resmi yazıları ve Tebliğler Dergilerini meşale gibi yaparak çakmağını çaktı, ateşe verdi. Bir anda etraf ışıl ışıl oldu. Yanlarına kadar gelen kurtlar kaçışmaya başladılar. Uzaklaşmadılar gene de. Ulumalar çoğaldı, kağıtlar yakıldı. Mustafa öğretmen ve arkadaşları sürekli ıslık çalıyor ve yardım istiyorlardı. Yakacakları tükenince battaniyeleri ateşe verdiler. İbrahim öğretmen "imdat" diye bağırdı gücü yettiğinde. Sesi yankılandı karanlık gecede. Battaniyelerin yanmasıyla kızakta ateş almıştı. Atların bağlandığı kayışlar yandığından atlar da başını alıp gitmişlerdi. Mustafa poşetlerdeki balıkları atmaya başladı kurtlara doğru. Her balığın yere düşüşünde almak için birbirleriyle yarışıyorlardı sanki. Kızak yanıyor ayakları karda donuyordu. Ama onlar bunun farkında bile değillerdi. Dördü birden bağırmağa başladılar "imdat" diye. Battaniyeler ve kızağın tahtaları bitmiş, ortalık birden karanlığa gömülmüştü. Ne yapacaklarını şaşırılmışlardı. Kurtların nefeslerini enselerinde hissediyorlardı.

Birden Korko köyü tarafından köpek ulumaları ve silah sesleriyle kendilerine geldiler. Gelen köpekler kurtlara saldırdılar. Silah sesleri gecenin karanlığını yırtıyordu. Köyden gelenler kurtları kovmuş. Dört kişiyi sırtlarına alarak geri dönmüşlerdi. Kendilerine geldiklerinde ayaklarının karla ovulduğunu gördüler.

Etraflarına köylüler toplanmış, her biri yardım yapmak için birbirleriyle yarışıyorlardı.

YAYLADAKİ SEVGİLİ

Köyde yaşayanlar yeni bir haziran sıcağında yataklarından apar topar kalkmışlardı.Nasıl acele etmesinlerdi ki, yayla zamanı gelmiş hazırlıkları tamamlayanlar bu gün yayla yollarına düşeceklerdi.Öküz arabalarının kırılan yerlerini tamamlamış,yeni sami sambağları yenilemişlerdi. Sabunluklara sular doldurulmuş, sabun kırıntıları rendelenmişti içlerine. Yaylada kullanacakları değenekler bile destelenmişti. Bir an Mulazim Amcanın sesiyle inledi köy.

-- Önden ben gidiyorum.Beni takip edin. diye.

-- Olur dedi, bir kaç kişi hep bir ağızdan.

Arabalara koşulacak öküzler, yeni bir çabanın başarısına katkıda bulunmak için ileri doğru gitmeye çabalıyorlardı. Sıralar halinde dizilmişlerdi öküz arabaları.Önde Mulazim Amca vardı.Hep onun sesi çıkıyordu sanki.Her arabanın üzerinde yayla eşyaları vardı.Yayıklar itina ile bağlanmıştı eşyaların üzerine.Bazı arabaların üzerinde de küçük buzağılar vardı. Çünkü uzun yayla yoluna ayakları dayanamazdı.

En arkadaki iki arabada ise Nevzat Amca ve Mahmut amcanın arabaları gelmekte idi. Boyunduruğa yeni alışmaya başlayan tosunlar zorluk çıkarıyorlardı sürücülerine. Nevzat Amca arabanın altına yatan boz öküzü dirgen batırarak ayağa kaldırmaya uğraşıyordu.

Dönemece ulaşıldığında ağaçların seyreltiği ve Birkaç çalının çimenler içinden boy verdiği görülüyordu.Yol boyu yola dökülen taşları temizleyerek yürüdüler.Son dönemeci döndüklerinde taş yapı yaylalar görünmeye başlamıştı.

Her yayla evinin yanına bir araba yanaşmıştı.Kapılar açıldı birer birer.Yağan karların erimesi ile bazı yaylaların çatıları akmış su altında kalmışlardı.Sular boşaltıldı, kuru toprak serpildi.Temizliği biten evlerin ışık gören duvarları çamurla sıvandı.

Bir yayla gecesine yattı yorgun bedenler.Gündüzün ağırlığı geceye yansdı.Gözler gaz lambalarına dalıp uykuya daldı. Cırcır böceklerinin sesleri horlamalara karıştı.

Güneş Sahara'dan çıkmadan önce küçük danalar yeşil yaylaların koynuna bırakılmıştı bile. Gelinlik kızlar türkülerini mırıldanırken ellerinde etaminler gönül desenlerini işliyorlardı. Buradaki hava ciğerlere dolarken yanaklara renk, tene dinçlik gelirdi her zaman.Sevdaların alası yaşanır, buzağı peşinde türkülerle seslenilirdi sevilenlere. Pusu havalarda buluşmak daha kolay olurdu.Üç metre ötesi bile görünmezdi bazen...Bedenler çiğme bulansa da yürekler yanardı dağ ateşinde. Sevda türkülerini yakılırdı taş başında, geceleri yıldızlar kayarken gökyüzünde dilekler tutulurdu aşk üzerine.

Mustafa üzerine aldığı keçesini düzeltti. Anasının sardığı öğleliğini aldı sekinin üzerinden. Değeneğine taktı, omuzuna aldı. Köye çoban olalı iki üç gün olmuştu.Bu gün Kunzut yaylalarına doğru götürülecekti koyunlarını. Ayağının altında yeşil çimenler sanki akıyordu. Köpeği Alabaş onun arkadaşı idi. Onu hep o anlardı, yanından ayrılmaz, gönderdiği yere giderdi. Karşidan üzerine doğru gelen koyun sürlerini görünce kendi koyunlarını çevirmek gerektiğini düşündü bir an. Köpeğine komut verince önünü çevirdi sürünün. Kendi yaylasına doğru döndü koyunlar. Karşı köyün çobanı yanına yaklaşmaya başlamıştı.Yanında da bir küçük çocuk vardı. Gelenin bir kız olduğunu görünce şaşırıldı bir an. Başına doladığı tavşarından çıkan saçları sarı idi.Yanakları al al olmuş, burnunun kabukları soyulmuştu.

Merhabalaştılar.

-- Benim adım Züleyha .dedi.

-- Benimki de Mustafa

-- Kunzutluyum. dedi kız. Buda yeğenim Osman.

Kunzutluyum deyince Mustafa'nın gönlü bir hoş oldu. Çünkü anasının dayıları orada oturuyorlardı.Fazla gidip gelmeselerde devamlı evde söz konusu olurlardı.

-- Kimlerdensin ? Dedi. Mustafa.

-- Hacı Mecit'in kızıyım.

Şaşırdı kalmıştı bir an...Anasının anlattığı Mecit dayısı bu muydu yoksa ? Hoşuna da gitmişti bir an. Koyunlarını bir araya topladıktan sonra aile hayatlarını anlatmaya başlamışlardı bile. Anasıyla dayılarının arası bozuktu.Kaçtığı için. Çok olmuştu görüşmeyeli. Aradan bunca sene geçmiş.Yüce tanrı onları bir araya getirmek için bir zemin hazırlamıştı sanki. Küçük oğlan devamlı elini çekiştiriyordu. Oda kıskanıyordu içten içe. Mustafa yanında getirdiği öğleliğini çıkardı, düz taş üzerine yaydı mendilini. Getirdiği domatesi ikiye böldü. Birini Züleyha'ya uzattı. O' da mendilinden çıkardığı gevrek ekmeğini verdi Mustafa'ya. Tüm aile geçmişini anlatmışlardı birbirlerine. Akşama anne babalarına sormak üzere ve yarın aynı yerde buluşmak üzere anlaştılar. Uzaklaşırken birbirlerine el salladılar. Yaylaların üzerine pus çökmeye başlamıştı bile. Bir an önce yaylalara doğru sürmeliydi koyun sürüsünü. Köpeğine ünledi. Beraber sürdüler . İçinde çok hoş bir duygu oluşmuştu sanki. Koyunları ağıldan yanına nasıl getirdiğini bile hatırlamıyordu.Ağılın kapısını acele acele kapattı. Yaylanın içine bir hamlede girdi. Anası ağaç küleklerini hazırlıyordu koyunları sağlamak için. Mustafa'nın bir hışımla eve girdiğini görünce şaşırıldı bir an.

-- Ne oldu ola? Bu ne hal.

-- Ana senin dayının kızı ile tanıştım bu gün. Dedi.

Bir an şaşırmıştı Ayşe bacı. Oğlunun anlatması ile doğruluğunu onayladı. Mustafa'nın içi içine sığmaz olmuştu o gece. Sabahı zor eyledi. Gönlünde sevilerin damlaları çabuk çabuk damlamaya başlamıştı bile.

İlk kez sabah bu kadar güneşli ve güzeldi sanki. Koyunları ağıldan acele acele çıkardı. Alabaş ayaklarına dolanıyordu, başını okşadı onun da. Kunzut yaylalarına doğru sürdü koyunları. Otlamalarını bile beklemiyor, bir an önce Züleyha'yı

görmek istiyordu. Karşından sürünün geldiğini görünce gülleri açtı Mustafa'nın. El etti, karşılığını aldı. Birbirlerine yaklaşıncı gülümsediler. Evde olup bitenleri anlattılar birbirlerine. Evet akraba idiler ve konuşulanlar doğruydu. Züleyha'nın annesi olanı biteni hep anlatmıştı. Babasına diyememişti. Asabi bir adamdı Hacı Mecit çünkü. Günler çok çabuk geçiyor. Her gün aynı yerde buluşuyorlardı. Küçük oğlanıda Mustafa'nın getirdiği şekerleri vererek koyunun önüne yolluyorlardı. Güzel güzel vakit geçiriyorlardı. Bazen Züleyha'nın yanakları al al olunca gülümsemeler oluşuyordu Mustafa'nın dudağında. Gelecekleri hakkında birbirlerine sözler vermeye başlamışlar, işi evlenmeye kadar getirmişlerdi. Bu arada aileler birbirleriyle görüşmeye bile başlamıştı bile. Eski kırgınlıklar unutulmuştu. Yaylaların dönüşünden sonra nişan yapmayı kararlaştırmışlardı kendi aralarında.

Ağustos ayı sonuna doğru yaylalardaki puslar artmış, havalalar soğumaya başlamıştı. Mustafa her gün aynı yere gelir Züleyha'yı beklerdi. Bir gün ne koyun göründü karşı kıyıda, ne gelen vardı. Gözleri aradı tüm yayla düzlerini. Yoktu. Gelmemişti. Bu puslar hayra alamet değildi. Kara bulutlar hep üstüne üstüne geliyordu sanki. Koyunlar bile devamlı meliyor, kuzularını arıyorlardı düz ovada sanki. Elindeki değeneği hızla koyunlara doğru salladı istemeyerek Mustafa. Akşam gelmek bilmiyor, zaman akşama direniyordu. Zamana aldırmadan sürmeye başladı yaylaya doğru. Değeneğini havada takla attırıyordu durmadan. Koyunlar ağıla yaklaştığı halde içeri girmek istemiyorlardı. Zorla soktu içeriye. Aslında kimsenin koyunu gelmemişti daha. Yaylaya yöneldi.

-- Ana. Diye bağırdı. Ses yoktu. Kapıyı yumrukladı. Yan yayladan Hatice Hala çıktı.

-- Sizinkiler evde yok. Kunzuta gittiler. Dedi. Ne için gittiklerini bile söylemediler.

Mustafa Hiçbir şey anlamamıştı. Kendini Taş Başına attı. Kunzut'a doğru baktı. Uzak olduğu için toprak evlerin görüntüleri bile görünmüyordu. Yaylaya girdi. Taş sekiye attı kendini. Üzerine örme battaniyeyi örttü. Geç saatte döndüler Kunzuta gidenler. Yüzlerinden düşen bin parça olmuştu. Mustafa bir anasına baktı, bir teyzesine.

-- Hayırdır ana. Dedi.

-- Hayır değil oğul, hayır değil. Züleyha kaza geçirmiş. Koyunları Ardahan yolundan karşıya geçirmeye çalışırken kendisi Şavşat'tan gelen bir kamyonun altında kalmış. Ardahan'a götürmüşler ama yetiştiremişler. Kader işte... Çok üzüldük çok...

Mustafa dondu kaldı. Dili damağına yapıştı. Bir an yaşadıkları aklına geldi. Kahretti kadere... Anası anladı sarıldı oğluna. Beraber ağladılar.

Sabah açıldığında Taş başından bir ses yükseldi.

"Vay beni vaylar beni

Götürür çaylar Beni

İki ağaç dört adam

Götürür Kuylar beni."

Gitti gidenim gitti

Boyu fidanım gitti

Kunzut'un dağlarında

Cilve çatanım gitti."

Ardahan'ın yolları

Aldı ahımı, aldı

Sevdanın yarısında

Elim koynunda kaldı."

Yayla zamanı tükenmeden köylerine döndüler. Gönü oralarda. Yüreği taş başında kaldı Mustafa'nın.

Ertürk DEMİRCİ

TARLANIN DEĞERİ

[italik]

Köy yollarının yapımı için Köy Hizmetlerinden gelen yazıyı köy muhtarı, cuma çıkışında okuyunca bir sevinç kaplamıştı yüzleri. Kızakların gittiği yolları yapılacak, artık şehir minibüsleri veya kamyonlar köylerine de uğrayacaktı. Diğer köyler gibi yeni beton evler yapacaklar, şehire artık yorulmadan gideceklerdi. Bir pazartesi günü elinde kırmızı dosyalarla birkaç kişinin köyde dolaştığını gördüler.Tahir'in babası demir kapıyı açarak gelenlerin önüne çıktı. Merhabalaştılar. Tahir ayvandan konuşulanları duymaya çalışıyordu.İşçi aradıklarını, çalışmak isteyenlerin kimliklerini vermeleri gerektiğini anlatıyorlardı gelenler.

Tahir, öğretmen okulunda okuyordu. Yaz tatilinde çalışmak istiyordu.Çünkü daha on yedi yaşında olmasına rağmen evlendirilmiş, bir yaşında bir kız çocuğu sahibi bile olmuştu. Çalışıp çocuğuna bir şeyler alabilirdi. Biraz da okul harçlığı yapardı belki. Akşam otururken babasına :

- Baba bende çalışmak istiyorum.dedi.

Bir an sessizlik yaşandıktan sonra.

-Olur. Dedi.

Bir hafta başı köyden iş için müracaat edenler çağrıldılar. Fuantörleri önde işçiler arkasında dar yolda yürümeye başladılar. Nereye gittiklerini bilmeden. Ciritdüzü Köyüne geldiklerinde bir büyük çadırın önünde sıraya alındılar. Sonradan mühendis olduğunu anladıkları kişi bir konuşma yaptı. Kazma kürekle çalışacaklarını, bazen taşlara dinamik atılacağını, derelere köprü yapılacağını anlattı. Gelenlerin her birine bir kazma bir de kürek verildi görevli tarafından. Çarşamba günü yapımına başlanılacak yerde buluşmak üzere kazma küreği alarak köylerine döndüler. Sanki yüzlerde bir umut vardı.Görüşmek üzere ayrıldılar.

O gece Tahir alacağı paranın hayalini kurmuş, neler yapacağını düşünmüştü. Yanında uyuyan kızının yüzüne baktı bir an. Bir kolu dışarıya çıkmıştı. Beşiğine uzandı, elini bezlerinin arasına soktu. Yayı eksilmiş karyolasında uykuya daldı.

Sabahın ilk ışıkları ile birlikte köyde bir hareketlilik başlamıştı.Tahir'in eşi bir mendile bağladığı iki domates ve evde pişirilmiş ekmeği eşine verdi.Tahir kazmanın sapına asarak, küreğide omuzuna vurup arkadaşlarıyla buluşacakları yere doğru yürümeye başladı.Köyden on iki kişi idiler. En gençleri Tahir'di. Yürüdüler. İlk kez kazma kürek işinde çalışacaktı. Yola ilk kazmayı vuran Polat amca her zaman söylediği gibi "bu yol çalışmaz " demişti. Daracık yol yavaş yavaş genişliyor, atılan topraklar düzeltiliyordu.Çalışan kırk kişi guruplandırılmış, her guruba belli bir yer vermişlerdi. Verilen yeri bitirenler kazmayı küreği bırakıp dinlenmeye çekilebiliyorlardı.

Akşam üzeri elindeki düdüğü çalan fuantörün sesiyle çalışmayı bıraktılar.Kazma kürekleri kurulan çadırın ayrılan bölümüne itina ile yerleştirdiler.Köylerinin yolunu tuttular.Bazıları ellerinin ağırdığını birbirlerine söylüyorlardı.Birisi de Tahir'di. Ellerini oğuşturmaya başladı. Kazmayı fazla sıkıldığı için elinin içerisi kabarmıştı sanki. Birer birer evlerine dağıldılar.Günün yorgunluğuyla derin bir uykuya daldılar.

Çalışmalar çok çabuk yürüyor, taş raslamadığı için yapım işi kolay sürüyordu. Aradan bir ayı geçkin bir zaman olmuştu. Mühendis çadırından çağrıldılar. Ücretleri ödendi bir salı günü. Bir gün kasabaya priket yüklemeye gidileceği ve birkaç kişiye ihtiyaç olduğunu söylemişti Fuantör.

-- Tahir.Ben giderim. Dedi.

Bir kamyon sırtında kasabaya yakın yerde indirildiler. Priket yığınları arasına yanaşan kamyonu yüklemeye başladılar. Aşağıdan iki kişi kamyonu veriyor, yukarıdakiler kasaya diziyorlardı.Yükleme işlemi birince ellerine bakan işçiler parmaklarının derilerinin soyulduğunu gördüler. Bir daha gelmeyeceklerine yemin edip geri döndüler. Kamyonu değişik işçiler boşaltmışlardı.

Yol yapım işi köylerine yaklaşmıştı. Köye girişte Romen vatandaşların yerleştiği yere kadar ulaşmış, Evlerinin önünde bulunan tarlanın yarısını yarıp geçmek zorunda kalmışlardı.Oysaki tarlalarına mısır, fasulye ve kabak ekmişler nerede ise ürün almak üzere idiler. O zamanlar yol yapımında nereden geçerse geçsin kimse sesini çıkaramazdı. Öyle de oldu. Tarla boydan boya yarararak geçilmiş, taş ve topraklar tarlaya dökülmüştü. Aşağıdaki mısır sapları kırılmış, kimileri de yan yatmıştı.Bayağı zararları vardı.Başka bir geliri olmayan bu vatandaşlarımız zarara uğratılmıştı. Şikayet için giden vatandaşa zararın ödeneceğini söyleyerek geri gönderildiğini biliyorduk. Ertesi sabah Köy Hizmetleri teşkilatından birkaç kişinin geldiğini söylediler.Tarlanın üst yanına yığılan çalışanlar ve Romen vatandaşlar yolu kapatmışlardı.Tarlada ise kırılan mısırları toplayan kadınlar vardı. Kadınlardan homurdanmalar geliyordu. Mühendis Kamil yaşlı Cevri Amcaya dönerek :

-- Amca zararınızı karşılamak istiyoruz.Kaç lira istersin zararınız için ?

.....

Cevri amca ne diyeceğini, kaç lira isteyeceğini bir an düşündü. Bir şey diyemedi. Tekrar sordu mühendis:

-- Amca kaç lira istiyorsunuz.Dedi.

Cevri Amca susunca aşağıda mısır seçen Rabiya Abla yukarıya doğru bağırdı bir an:

-- Dede dede beşyüz arkoloti corsilet, beşyüz arkoloti corsilet. Aşağı olmaz.

Bu söz üzerine bütün orada olanlar susup kaldılar. Ne demek istiyordu bu kadın ? Küfür mü ediyordu acaba ? Bir anlık sessizlikten sonra:

-- Ne diyor bu kadın ? Dedi. Yanındakilere dönerekmühendis.

Kalabalığı görerek gelen İlimdar Amca mühendise dönerek :

-- Beş yüz lira istiyorlar mühendis bey. Dedi.Gülerek. Mühendis bey bir an durakladı ve İlimdar Amcaya dönerek :

-- Sen poşa mısın ? Dedi.

-- Hayır değilim ama içlerinde büyüdüm.dedi oda.

Bu söz üzerine istenen para anlaşılmıştı. Üç yüz yirmi beş liraya anlaştılar. Cevri Amca rahatlamıştı.

Köy yerini geçen yol çalışmasından sonra kamyonlar köye gelmeye başlamış, bu yolun diğer köylere doğru gideceğini söylemişti mühendis.

Üç aylık çalışmada Tahir aldığı paralarla eşine, çocuğuna bezler ve elbiseler almıştı.Okulu için de birkaç kuruş ayırmıştı kenara. Güz yaprakları yeni yola dökülürken bir kamyon sırtında Artvin'e gitmek için hazırlanan Tahir, bir değil iki el sallamasıyla yolcu edilmişti okuluna.

Ertürk DEMİRCİ[/italik]

GÖÇEBE KIZI GÜLÜMSER

[italik]

Armut ağacının dallarına astığı iki sepet bir türlü dolmak bilmiyordu. Birine olmuşları, diğerine ise yarım olmuş armutları doldurmaya çalışıyordu Selami. İki sepetle armuda çıkan ilk kez görmüştü anası. Sorduğunda da ' Yarın sınavım var ya ana, öğretmenlere götürmem lazım, Söz verdim.' demişti. Ulaşılmaz dallara ulaşıyor aldığı armutları birer birer sepetlere yerleştiriyordu. Sepetler dolunca anasına seslendi. İplerini çözdü bağladığı dallardan, usul usul anasına doğru saldı. Ağacın dibine inene kadar dikkat etti. Yavaşça bıraktı toprağa. Ağaçtan indi sepetlerin başına geçti. Kendi kendine.' bayağı güzelmişler dedi. '

İsmarlama sepeti Selami aldı. Diğerini anası aldı. Evin yolunu tuttular. O gece anası armutları armut kurusu yapmak için sapsız bıçakla kesti durdu.

Günün ilk ışıklar ayvana vurduğunda Selami çoktan kalkmış, hazırlanmıştı bile. Köyün üst başından gelecek olan köy minibüsünü beklemeye başlamıştı. Klakson sesini duyunca, eline aldığı keteyi bir defada ağzına attı.Üzerini yapraklarla kapladığı sepeti aldı. Anasının hazırladığı çantayı sırtına aldı.Yolun kırağına indi. Araba gelince sepeti arka bagaja özenle yerleştirdi.Yanına da valizini koydu. Anasına el salladı. Bindi. Kapısını hızla çekti. Zaten çekmese kapanmazdı.

Köyler birer birer geçildi. Yol kenarlarında köylüler meyve ağaçlarındaki son meyvelerini toplamaya çalışıyorlardı.

Mısır tarlaları kesilmiş yığılmıştı. Mısırlar saplarından ayrılmış beyaz tuz tepeleri gibi öbekenmişti.

Artvin'e indiklerinde Korzul ikinci dönemecinde araçtan indi. Çantayı sırtına aldı, sepeti koluna taktı. Üç arkadaşıyla birlikte durdukları eve doğru yürümeye başladı. Gönlünü yakan kızın evinin altından , geçerken bir hoş oldu.

Pencerlerine baktı yan gözle ses sade yoktu sanki.Eve vardı.Arkadaşları yoktu çünkü onlar sınıflarını direk geçmişlerdi. O üç dersten ikmale kalmıştı. Sevmediği derslerdi aslında.Onunla birlikte yüzelli kişiye yakın öğrenci de sınava gelmişti. O gece getirdiği yiyeceklerden kendine bir yemek hazırladı. Yedi. Yanında getirdiği sepete baktı. Nasıl vermeliydi ? Sepetin sahibi gönlünde yeşerttiği 'Göçebe Kızı'ydı ' Arkadaşları hep onunla dalga geçerlerdi. Okulda bunca kız varken neden bu kızla ilgileniyorsun ? diye. Oysa onun gönlü başkasını görmezdi ki. Geceleri evden sessizce çıkar, onunla buluşurdu.Uzun saçlarını eliyle taramak çok hoşuna giderdi Selami'nin. Bir dost bir arkadaşı. İki ağabeyisi vardı yaşları yirmi yirmi beşti. Aklından bazen korkular geçerdi.Bir gün yakalayacaklar diye. Olsun Gülümser için her şeye değer, diye düşünüyordu. Geceyi düşler içinde geçirdi.

Sabah olunca kırmızı mintanını pencereden aşağıya astı. Gülümser o gömleği çok severdi. Geldiğini anlasın diye. Yarın sınavları başlayacaktı.Ders çalışması lazımdı. Ama akli ondaydı. Karşı evi gözledi durdu öğleye kadar. Gün ortayı geçtiği saatlerde beton çatılarının üzerinde Gülümser'in gezdiğini gördü. Pencereye koştu. Gömleği bir kaç kez çekti saldı. Görmüştü her halde. El sallar gibi hissetti. Kapıya çıktı. Beklemeye başladı. Ev sahipleri falan yoktu çevrede, bahçelerinde güz çalışmaları yapıyorlardı. Kapının çalınmasıyla irkildi. Sekiden hızla kalktı, kapıya koştu. Karşısında Gülümser vardı, özlemi gözlerinden okunuyordu. Acele içeriye çekti. Bir iki ayın özlemiyle sıkıca sarıldı.Öptü öptü.Saçlarını elleriyle taradı. Kokusunu içine çekti bir an. Öğrenci yatağının üzerine uzandılar, gözleri yeşil bakıyor dilleri konuşmuyordu. Tüm vücudu ateş gibiydi sanki. Her dokunduğu yerden alev çıkıyordu. Kapı önünde gezinen ayak sesiyle irkildiler bir an. Selami pencerenin kenarına yanaşarak baktı. Dışarıda ev sahibi bir şeyler arıyordu.

--- Selami diye bağırdı .

Karışan saçların düzeltti. Kapıya çıktı Selami.

--- Baltadan haberin var mı ? Diye sordu ev sahibi. Geri döndü. Kapının arkasına koyduğu baltayı verdi Selami.

Omuzuna atarak uzaklaştı ev sahibi. Sanki bir şeylerden şüphelenmişti. Giderken arkasını dönüp dönüp bakıyordu. Odaya döndü Gülümsere sıkıca sarıldı. Köyden getirdiği armut dolu sepeti eline verdi. Yanağına bir öpücük kondurdu. Gülümser sessizce kapıdan süzülerek çıkıp gitti.

Sınav günü gelip çatmıştı. Sınava katılacak öğrenciler okulun önünde sıra olmuşlardı. Okul müdürü bir konuşma yaptı. Son hakları olduğunu söyledi. Sırayla sınıflara alındılar. Selami önüne koyulan kağıda baktı. Mutlaka vermeliydi bu dersleri. Adını soyadını yazdı. Kenarından katladı yapıştırdı. Hocası soruları sorarken ter bastı bir an. Hiç birisini hatırlayamıyordu. Eli ayağı bir birine dolandı. On sorudan ancak bir kaç tanesine cevap verebilmişti. Ama yine de umudu vardı. Zil sesiyle sonun geldiğini düşündü. Bir günde üç sınava birden girdi çıktı. Ertesi günü sınav sonuçları açıklanacaktı. Evine döndü. Morali yoktu. Kestirmelerden şehir merkezine çıkmayı düşündü. Merkezdeki sinema salonunun önünden geçerken film afişine takıldı gözü. Yılmaz Güney 'in' UMUTSUZLAR' filmi idi. Nasılda kendisini hatırlatıyordu. Amaçsız dolaştı sokaklarda. Genya'nın başından Çoruh 'a doğru baktı. Artvin Kalesini gözledi. Kim bilir kimler yaşadı orada. Kendin atar mıydı oradan Çoruh'a diye geçirdi içinden. Gülümser geldi aklına. Kızdı kendi kendine.

Sabahı zor etti. Okulun kapısına indiğinde öğrenciler volta atıyordu. Yatılı öğrenciler yemeklerini yemişler, yemekhane kapısından birer birer çıkıyorlardı. Listeler asılmamıştı daha. Gözler camlarda idi. Hademelerin ellerinde kağıtları gören öğrenciler heyecanla camlara doğru koşuştular. 'C' şubesi ve Cebir- Geometri- fizik sınavına giren öğrencileri aradı gözleri. Diğer listelerde kalana rastlamadı. Tüm öğrenciler geçmişti. Son listeye baktığında Kırmızı yazıyla Selami Cansızoğlu...KALDI.BAŞARISIZ diye görünce başından kaynar sular döküldü gibi oldu bir an. Oracıkta

yıkılıp kaldı. Bir elin göğsünün düğmelerini açtığını hissetti. Dökülen kolonyanın soğukluğuyla kendine geldi. Felsefe öğretmeni kollarından tutarak kaldırdı. Yürütmeye çalıştı. Ayakları onu taşıyamıyordu sanki. Yardımla müdür yardımcısının odasına aldılar Selami'yi. Öğretmenleri ona nasihatlar ediyordu kendiliğince. Ama o duymuyordu. Ne kada zaman geçtiğinden haberi yoktu. İyi olduğunu söyledi öğretmenlerine okuldan dışarıya çıktı. Lif levha fabrikasından işçiler vardiyeden çıkıyorlardı.

Ahmet bakkalın yanından geçerken istemeden içeri daldı.

--- Gripin var mı? Diye sordu.

--- Var.

Onbir tane gripin aldı. Bakkalıcı' ne yapacaksın ? Diye sorunca 'köye götüreceğim ' dedi. Eve doğru yürümeye başladı. Gülümserlerin kapısından geçerken kafasını öne doğru indirip geçmek istedi. Kafasını kaldırdığında Gülümser'i gördü.

--- Ne oldu Selami ? dedi

--- Sınıfta kaldım. diyebildi zorla. Yürüdü. Eve vardı öğrenci yatağına oturdu. Yanında bulunan güğümdeki suyu bardağa doldurdu. Onbir tane gripini sırayla içti. Son kez Gülümserin evine doğu baktı. Kalktı dün gördüğü filme gitmeye karar verdi kendi kendine. Gişeden biletini aldı numarasız sandalyelerin birisine oturdu. Filmi izlemeye başladı. Aradan on onbeş dakika geçmiş ki başında uyuşmaların olduğunu hissetti biran. Başı dönmeye başladı. Sandalyeden düşecek gibi olmuştu. Bir kolun boynuna dolandığını hissetti.

--- Ne yaptın Selami.

Kim olduğunu bile hatırlamıyordu.

--- Onbir tane gripin yuttum. Dedi. kaydı gitti.

Hastane ile sinema arası bir kilometreden fazla idi. Uyandıığında bir karyolada yatıyordu. Etrafına bakındı. Yanında Gülümser vardı. Yaptıkları geldi aklına.Utandı. Gülümser ellerini eline aldı.

--- Korkuttun bizi. Dedi. Doktor geldi.

--- Sen bu kıza şükret.Çarşıdan seni sırtıyla getirmiş hastaneye. On dakika daha geç kalsaydın gitmiştin. Mideni yıkadık. Şimdi iyisin. Değmez. Bundan sonra çalış ve kazan dedi. Çıktı gitti.

Gülümser anlatmaya başladı' Seni evden çıktıktan sonra takip ettim. Seninle sinamaya geldim. Arka sıralara oturdum takibindeydim.Çünkü yüzün hiç hoş değildi evden çıkarken. Yıkılınca sırtıma alıp hastaneye getirdim. Doktorlar geldi mideni yıkadılar dedi. Selami doğruldu. Gülümser'e sarıldı sıkıca. Evlerine ayrı ayrı döndüler.

Ertesi günü uyandıığında yeni bir gün başlamıştı. Köyüne döndü. Zor günler geçirdi. Sınıfta kaldığına çok üzülmüşü.

Okulların başladığı tarihte oda arkadaşlarıyla döndüler Artvin'e. Gülümserlerin evine yaklaşırken yüreği küt küt atmaya başladı. Baktı. Bir yıkıntıyla karşılaştı. O tek katlı evden eser yoktu. Yıkılmıştı. Kimseler yoktu. Komşulara sordu. Evi belediyenin yıktığını. Onların da Ardanuç İlçesine taşındığını öğrendi.

Eylül 1971 yılından sonra yeni bir hayat başlamıştı.

Ertürk DEMİRCİ[/italik]

MERİÇ'İN ÖTE YAKASI

Havalar ısınmış, evde oturacak zamanlar geride kalmıştı. Köyde yaşayanlar kendilerini dışarı atmışlardı. Güneşin yansıdığı güney bölgeler kurumuş, bahçe yapmaya müsait hale gelmişti. Eline kazmasını alan Şeşo Bacı derenin kıyısındaki bahçesine inmiş çapalamaya başlamıştı bile. Her vurduğu kazmanın açtığı yerden toprak kokusu yayılıyordu. Çıkan otları ve taşları yan tarafa atıyordu. Temiz olmalıydı bahçesi. Kazma işi bittikten sonra tırnığı aldı eline. Kazılan toprağın üzerinde ileri geri dolaştırmaya başladı. Bahçe tohum ekmeye hazırdı. Soğan yerlerini işaretledi. Salatalık tohumlarının atılacağı yerlere çizikler yaptı özenerek. İki canlı bir insanın birden bu kadar çalışması hiçte iyi değildi aslında. Az bir zaman kalmıştı doğumuna. Bir an durakladı, doğrudu. Yanından akan derenin akışına baktı kaldı. Bu günlük işi bitmişti. Yarında tarlanın etrafındaki çeperleri (çit) onarırdı eşiyile. Eşi bu gün yoktu. Merkeze soğan salata tohumu almaya gitmişti. Bir arkadaşıyla buluşacak iş koşturacaklardı.

Eve dönen Şeşo Bacı önce kazmayı ve tırnığı aldığı yere koydu. Evinin etrafına göz gezdirdi. Tek göz ev, ona yapışık bir ahırları vardı. Ahşap ev çok eskilerden kalma idi. Ta Osmanlı-Rus Savaşına şahitlik yapmıştı. Sahara'ya savaşa giden Yusufeli'li Sabit Bey'in askerleri Aslan dededen ekme almışlardı. Anlata anlata bitiremezdi yaptığı bu yardımı komşularına. Gözleri parlardı. Ahırında bir ineği bir çift tosun öküzü vardı. Onunla idare eder, ineğin sütünden evine süt, yağ, peynir yapardı. Öküzlerini de bazen kendileri ot getirmek, odun taşımak için kullanırlardı. Bazı zamanlar köyde öküzü olmayanlara parasıyla ot ve odun taşırdı. Öküzlerinden birisi devamlı arabanın altına yattığı için fazla iş çıkmazdı.

Gelen hayvanlarını ahıra soktu. Yan odadan küleği alarak sağmaya gitti ineğini. Babası hayvanlarla birlikte getirdiği bahçe sırıgının kabuğunu sıyırmakla meşguldü. Sakalları ak ak olmuş, feleğin çemberinden geçmişti. Köyde arazisi en az olan o idi. Hep dürüstlüğünden bahsedilirdi. Köyde onun hakkında konuşulan bir hikaye bile vardı. Köyden ayrılan Ermenilerin başı ona: "Şu köyde istediğin kadar bir tarla alabilirsin" der. O ise üç dönümlük bir tarla ile yetinir. Akşamın hüzünlü karanlığı çökmüştü köye. Eşini beklemeye başladı. Sesiyle uyandı eşinin. Uzandığı sekiden doğrudu, dışarıya çıktı. Şehirden getirdiği öte beriyi aldı elinden. Dalından asılı olan gaz yağı tenekesini indirdi o da. İçeriye girdiler. Yemeklerini yediler. Karşılıklı birkaç kelime ettiler. O gece hava alabildiğince kararmıştı. Şeşo Bacı diktiği soğan ve fasulye fidelerini düşünüyor, yağacak yağmurun faydalı olup olmayacağı hakkında hüküm yürütüyordu. Saat gecenin yarısını çaldığında bardaktan boşanırcasına bir yağmur başlamıştı. Sanki ev bir deniz içinde gibi dalgalarla boğuşuyordu. Birkaç dakika geçmeden çatı akmaya başladı. Serdikleri yatakları akmayan yerlere çekiyorlar, çektiği yerleri de damlalar istila ediyordu. Kaldırdılar sonunda. Kıl keçeyi de üzerine örttüler kenarda. Ayakta beklemeye başladılar üç can üç insan. Her damlanın çatıya vuruşu sanki içeriye kurşun gibi ses çıkarıyordu. Evlerinin üzerinde akan seller çoğaldıkça çoğalıyordu. Bir dere olmuştu sanki. Evi koruyan dut ağacı olmasa sular evin içine dolacaktı sanki. Aslan dede ve eniştesi suyun yönünü değiştirmeye çalışıyorlardı elindeki çapa kazmalarıyla. Şeşo bacının elinde denizci feneri vardı. Üzerine eteğini örtüyor, yağmurdan korumaya çalışıyordu. Hepsinin yağmur iliklerine işlemişti. Evlerine dönüp elbiselerini değiştirdiler. Evlerinin bir köşesine sığınarak sabahı beklemeye başladılar. Kafalarını bacalarının arasına aldılar öylece kalakaldılar. Uzaktan gelen derin bir gürültüyle kaldırdılar başlarını. Hepsi birden "Allah'ım bizi koru" diye bildikleri duaları okumaya başladılar. Gürültü gittikçe artıyor, kulakları tırmalıyordu. Bütün köylü Aslan dedenin evinin bulunduğu yere koşmaya başladı. Onlar da dışarıya attılar kendilerini.

- Ne var ?

- Ne oluyor ?

- Deprem oluyor herhalde. Dedi birisi.

Köyün üst yanından gelen gürültünün deprem değil, yağın yağmurlarla kabaran derenin gürültüsü olduğunu anladılar az sonra. Dere önüne ne bulduysa katmış büyük bir gürültüyle geliyordu. İki metre olan dere elli altmış metre genişliğinde ve dört beş metre yüksekliğinde akmaktaydı. Kenarında olan tüm tarlaları almış götürmüş, sınırı olmayan bir ova genişliği halinde kalmıştı. Köylülerin en iyi tarlaları buralarda idi. Hepsisi de sürmüş, ekinlerini ekmişlerdi. O güzelim tarla kenarlarındaki meyve ağaçlarını, çeperleri su silip süpürmüştü artık.

Sabahın ilk ışıkları görüldüğü halde kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Donup kalmıştı köylüler. Dere iki gün coşkun olarak aktı yatağından. İkinci günün sonunda azaldı azaldı yeniden eski yatağına döndü. Bazı yerlerde aktığı yatak da değişmişti. Yukarı köylerde daha büyük afet olmuş yaylaları alıp önüne katmıştı sel. Dere yatağı biçilmiş tahtalarla dolmuştu. Kıyıya taşıldılar hepsini. Eline baltasını alan dere yatağına inmiş odun hazırlamaktaydılar. Sanki giden tarlalar onların değildi.

Şeşo bacı yaşlı gözlerle tarlasını aradı bir an. Sel kocaman kayaları alıp getirmiş üzerini kapatmıştı. Taş, çamur dolmuştu. Ekilecek bir hali yoktu artık buraların.

Bahar sonuna doğru arkadaşıyla buluşmak üzere hazırlığını yaptı Emin. Köyden de iki arkadaş edinmişti. Onlar da gelecekti gurbete. Severdi ikisini de. Çocukluğu birlikte geçmişti. Artık dayanacak güçleri kalmamıştı. Bu sırada çocukları da doğmuştu. Cılız bir çocuktu bebekleri. Nasıl beslendiği yüzüne yansımıştı. Anasının sütü yetmiyordu. İneklerinden aldığı süte su katarak doyurmaya çalışıyorlardı.

Üç arkadaş son kez eşleriyle vedalaştılar. Köyden ayrıldılar. Emin geriye döndü eşine el salladı. Gözden kayboldular. Şehirdeki arkadaşlarıyla buluştular küçük bir kahvehanede. Çaylarını yudumlarken Emin:

-- Nereye gideceğiz ? Diye sordu.

-- İstanbul'a. Dedi şehirli.

-- Tanıdık falan var mı? Dedi. Davut.

-- Yok. Dedi şehirli.

-- Artık konuşma zamanı değil. Dedi. Alim.

Arabaların kalktığı yere gittiler elindeki çuvallarla. Hopa'ya giden bir kamyon buldular. Yayladan dönüyor, içinde koyun taşıyordu. Bindiler. Kendilerine bir yer yaptılar. Her rampada araçtan iniyorlar.itiyorlar,düze çıktıklarında da biniyorlardı. Cankurtaran'a çıktıklarında ayağı kalktı Emin. Aşağılara baktığında çok korktu. Yerine oturdu hemen. Bir ummana ulaşmışlardı Hopa'da. Ucu görünmeyen deniz ve deniz kokusu. Kamyonun bozma bir otobüsle hareket ettirdi İstanbul'a doğru.Gözlerini denizden ayıramıyorlardı."Bu kadar su nasıl oluşmuştu? Derin miydi , tadı nasıldı ? İçilir miydi ? Diye düşündüler. Üçüncü günün akşamı indiler İstanbul'a. Bir tanışları yoktu. Otobüslerin yanaştığı yerdeki bankların üzerine oturdular.

- Bir han bulalım kendimize. Dedi .Şehirli.

Kalktılar, yakındaki "Anadolu Oteli " yazan hana yerleştiler.Ertesi gün iş aramaya çıktılar. Akşama eli boş döndü hepsi. Üç gündür iş bulamamışlardı. Otel kahvehanesinde otururken yanlarına sarışın, uzun boylu, elli elli beş yaşlarında biri yanaştı.

-- İş mi arıyorsunuz ? Dedi.

-- Öyle. Dedi Alim.

-- Sizi İpsala'ya pirinç ekmeye götüreyim.

--Uzak mı orası ? Dedi. Emin.

-- Yok. Dedi.

Eşyalarının sırtlandılar adamın peşine takıldılar. Bir traktöre aldı onları. üç saat sonra düz bir araziye indirdi onları. Hangisi indiyse ayakları çamura batıyordu. Her yer yarım metre su göletleriyle doluydu. Bellerine kadar çizme giymiş kişiler pirinç ekiyorlardı .Gördükleri biraz zorlarına gitmişti. Yatacağı yerlere doğru yöneldiler. Büyük bir çadır kurulmuştu göletin içine. Ranzalar suyun içinde idi. Dışarıda çizmelerini giydiler. Herkes bir ranzaya yerleşti. Üzerlerinden çıkardıklarını da asılı iplere astılar. Sabahın erken saatlerinde uyandırılıyorlar,akşam karanlığı çökene kadar pirinç tarlasında çalışıyorlardı. Dördüncü günün sonunda patron olan adam geldi.

-- İsterseniz sizi şu dereleden kayıkla karşıya geçiririm orada çalışırsınız. Daha fazla para kazanırsınız.Ama orası Yunanistan.

-- Oradakiler Türkçe mi konuşurlar? Dedi .Davut.

-- Evet bilirler.

-- Gideriz. Dedi. Emin.

Yevmiyelerin ellerine saydı birer birer. İlk kez emeklerinin karşılığında para sahibi oluyorlardı. Eşyalarını toplayıp Meriç nehrinin kıyısındaki kayığa bindiler. Karşıya geçmeleri kolay olmuştu. Demek ki sadece biz geçmedik bu kayıkla diye düşündüler. Aynı çadırlar vardı burada da. İri kıyım birisi karşılamıştı onları. Çadırlara yerleştiler.Fazla çalışma yoktu,yemekleri de güzeldi . Birici ayın sonunda aylıklarını da fazlasıyla almışlardı. Çalışmaya devam edeceklerdi. Emin bazen çadıra gelmiyor hep onu düşünüyorlardı. Bir gün yine gelmemişti. Davut:

--Emin neden çadıra gelmiyorsun? Nereye gidiyorsun? Söyle bize. Dedi.

Arkadaşlarının yüzüne bakmadan.

--Bir Yunan kızına aşık oldum. Onun evinde kızla buluşuyorum . Dedi.

--Sen evli değil misin ? Bir de çocuğun var memlekette. Dedi Alim.

--Olsun ben kararımı verdim . Evlenip burada kalacağım. Evi sorarsanız. Çocuğum çok cılız biri, yaşamaz zaten. Eşimi de boşarım.

Arkadaşları donup kalmıştı. Hepsi birden kızdılar."olmaz öyle şey" diye bağırıyorlardı. Emin geceleri evin penceresine merdiven dayıyor, kızın yanına giriyor. Sabahleyin de merdiveni pirinç tarlasında saklıyordu. Kız çok güzeldi. Üstelik göğsünde üç sıra altın diziliydi. Eminin gözleri hep bu dizi dizi altınlardaydı. O gece hep arkadaşlarının dediklerini düşündü. Onlar haklılardı. Kızla yine de buluşuyor ama eskisi gibi yakınlık bulamıyordu. Bir Gün kıza:

-- Bana şu altınları verir misin ? Diye sorunca o'da Sende bana nüfus cüzdanını verirsen veririm . Dedi. Kız ondan daha uyanık çıkmıştı. İşi gırgıra vurdu. Kız devamlı" Benimle ne zaman evleneceksin ? Diye tutturmaya başlamıştı. Kardeşlerine söylerse daha kötü durumlar olacak. Arkadaşlarına da kötülüğü dokunacaktı. Onları da çalıştırmazlardı el memleketinde. Son kez kızla buluşmaya gitti Emin. Onu çok sevgiyle karşılamadı sanki. Yanına gelen bir yabancı biriydi .Eski sevecen hali gitmiş,yerini sevgisiz biri almıştı. Ağabeylerinden kendisini istemeliydi artık .İş çığırından çıkacak,yaptıklarını söyleyecekti.

Evde kalamayan Emin çadıra döndü. Arkadaşları kötü bir şeylerin olduğunu sezinlemişlerdi. Hiç konuşmadılar.

Günlerce hiç yatmadığı rutubetli yatağına uzandı. Sabah olana kadar döndü durdu yatağında. Sabahleyin kahvaltılarını ettikten sonra bel çizmelerini giydiler ve çalışmaya göletlere döndüler.

Mola anında uzaktan işverenin geldiğini gördüler. Biraz sinirli bir hali vardı nedense.

--Emin .diye bağırıldı.

--Buyurun. Dedi. Emin.

- Sen bi yol gelsene.

Emin göletten çıktı Patronunun yanına vardı. Ne söyleyecek diye düşündü biran. Göz göze geldiler.

--Sen buraya çalışmak için mi, yoksa başka şeyler için mi geldin?

--Hayırdır beyim. Dedi. Emin.

Patronun yanına kızın kardeşleri gelmişler. Olanı biteni bir bir anlatmışlardı. Üç dört aydır kız kardeşlerinin yanında kalan bu adam kardeşlerini almalıydı. Yoksa işler kötü olacaktı. Yarın yeniden geleceklerdi. O gece çok korktu Emin. Arkadaşlarına daha çok yanaştı,daha çok birlik istedi. Aralarında uzun uzadıya konuştular. Emin'in kaçmasına karar verdiler. Bu iş kolay olmayacaktı. Türk kesimine geçecek kayık falan yoktu. Yasaktı. Nasıl geçebilirdi Meriç Nehri'ni.

Derinliği iki metreden çoktu Akıllarına camuş (manda) sırtında geömek fikri gelmişti. Ama kimse mandasını vermezdi.Ya mandaya da bir şey olursa diye. Manda otlatan birisiyle para karşılığında anlaştılar. Kazandığı paranın neredeyse yarısını istiyordu adam. Bir aylığını yan cebine ayırdı Emin. Diğer yarısıyla da bir camuş (manda) aldı. Öğleye doğru Meriö nehrini geöecekti. Suyun azaldığı saatler bu saatlerdi. Alim,Davut Emin'e sarıldılar. Mandaya bindi Emin. Yatak öarşafıyla da kendini bağladı iyice hayvana. Suyu saldılar hayvanı. Bir hamle yaptı, ilk iki ayağını atınca derinlik boğazına vurdu. Gerisin geriye döndü.Gitmek istemiyordu. Bu arada kızın kardeşleri ellerine birer değnek almışlar üstlerine doğru koşuyorlardı. Bunu gören Emin son kez mandayı suya saldı.G eri dönuş yoktu artık. Manda Meriö nehrinde sanki kayıyordu. Emin'in başı ve hayvanın boynuzları,boynu görünüyordu suyun yüzünde. Bir ara sendelediler. Ama topladılar kendilerini. Zorlukla karşıya öıktılar. Mandaya bağladığı öarşafı öözdü Emin. Karşıdaki arkadaşlarına el salladı . Üzerindeki suları elinin tersiyle aşağıya doğru akıttı. Bir taşın üstüne öıktı. Kurumaya başladı. Üzerinden dumanlar öıkıyordu. Yan cebinden öıkardığı paraları taşın üzerine serdi. Üstlerine küöük küöük taşlar koydu uçmasın diye. Azıcık kestirdi .Uyandığında gün inmek üzereydi. Kalktı.Yürümeye başladı. Kendi kendine öok büyük aptallık ettiğini düşündü. Evine döndüğünde şeşo'suna ne diyecekti . Köye dönen arkadaşları olanları söylese. Karşıdan bir traktörün geldiğini gördü, el etti bindi .İ stanbul'a yakın bir yerde indirdi adam. İstanbul Büyükşehir. Emin küöücük kaldı buralarda. Bir han odasına yerleşti. Ertesi günü gideceği arabaların kalktığı yere gitti. Dört gün sonraya bir bilet alabildi ancak.

Bir gece karanlığında vardı köyüne Emin. Kapıyı öaldı. Aslan Dede'nin sesi geldi iöerden.

-- Kim o.

--Benim Efendi Emi. Dedi

Kapıyı açtı Aslan Dede. Eğildi elini öptü Emin . Arkasında eşi duruyordu. Saöları dağılmış ama gözleri gülüyordu. Sırtındaki yorganı indirdi. Elindeki fileyi yan tarafa bıraktı. Eşine de sarıldı.Gaz lambasının işiğını biraz daha artırdılar. Beşikte uyuyan bebeğe kaydı gözleri. Bu bıraktığı öocuk değildi sanki. Balak gibi bir öocuk olmuştu. Kilo almış. Beşikten öıkan kolu tumbul tumbuldu.

O gece deliksiz bir uyku öekti. Sabahleyin olanı biteni anlattı. İş bulamadıklarını, bulsalar da karın tokluğuna öalıştıklarını anlattı. Davut ile Alim sonra gelecek dedi. Anlatamadığı öok şeyler vardı. Köydeki içlerine başladı. Bahöesini yeniden temizledi. Ekin ekecek hale getirdi zorda olsa. Bir Cumartesi günü güzel bir haber almıştı. Murgul'da Etibank İşletmesi maden işçisi arıyordu. Ertesi günü büyük ümitlerle işe gitti kaydını yaptırdı. İçine başladı. Bakır madeninde öalışacaktı. Duvardaki takvimler 10Temmuz 1959 Tarihini öösteriyordu.

ERTÜRK DEMİRCİ